

Előfizetési árak:

postán vagy házhoz küldve:
 Egész évre . 24 kor.
 Félévre . 12 kor.
 Negyedévre . 6 kor.
 Egy hónapra . 2 kor.

Egyes szám ára 8 fill.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

Hirdetések díja:

Egyhasábas petit sor 10 fill. vagy egy □ cm. hely 4 fill. — Nyiltér és magánérdekű ismertetés soronkint 40 fill.

Megjelenik naponkint reggel 6 órakor, hétfőn vagy ünnep után déli 12 órakor.

Szerkesztőség: Kossuth-utca 19.

Ide küldendők a lap szellemi részét illető közlemények.

Főszerkesztő:

Koncz Ákos.

Felelős szerkesztő:

Dr. Orbán József.

Kiadóhivatal: Kossuth-utca 13.

Előfizetés, hirdetés és magánérdekű ismertetések felvétele.

Emlékezzünk!

(K. L.) Ötvenkét esztendeje annak, hogy nagy és dicső napok virradtak a magyar nemzetre. A nép, mely eddig az elnyomatás nehéz sulya alatt görnyedezett, a szabad eszmék által visszaadatott önmagának.

A választófalak ledőltek, hogy romjain felépüljön a független és önálló, szabad Magyarország.

Márczius 15-ike vérnélküli forradalom volt, a lelkes ifjuság felszabadította a sajtót s a szabadsajtó első terméke Petőfi „Nemzeti dala“, a „Talpra magyar“ sok ezer példányban osztatott szét a nép közt.

Mintha villanyütés érte volna Európa népeit, mindenütt a szabadság, egyenlőség és testvériség eszméi ragadták meg a lelkeket s indították őket a cselekvésre.

Forongott Bécs, Páris. Márczius idusa fényes nappal köszöntött be a szabadság egén. Hazafias lelkesedés szent tüze tölté be a kebleket. A 49-es évek törekvő munkája alakot öltött, a magvetők látták eszméik életre kelését, hogy t. i. az annyi vést és vihart átél

haza szabad legyen intézményeiben, hogy maga intezze ön-sorsát, művelődjék s haladjon a szabadság útján és így foglalja el helyét Európa nagy népcsaládjai között!

A fényes napokra csakhamar sötét boru következett. Nehéz megpróbáltatáson ment át a nemzet. Mint mikor a tenger közepén alakult szigetet minden oldalról ostromolja az áradat, úgy támadta meg a magyart a sok ellenség minden oldalról. Nagyok és dicsők voltunk, szabadságharcunk bámulatba ejté Európa népeit. Mikor ellenségeink látták, hogy nem birnak velünk, az északi kolosszus pusztító hadait hozták reánk.

Tudjuk a többit!

Világosnál elvégződött a harc, de nem vezett el a haza!

Nem vezett el! Az elnyomatás legdurvább eszközei: a nyaktiló, a bitó, legjobbjaink bebörtönöztetése és száműzetése, a hóhér bárdjának örületes és szívmérsztő munkája mellett is megmaradt a szivekben a talizmán: a haza szent szerelme, ragaszkodás a földhöz, melyet az elődök vére tett termékenynyé, — ragaszkodás a fajhoz, a nemzethez,

mely már annyi kísérletnek ellenállott s megtartá a magyar hazát magyarnak.

Ötvenkét év múlva, az önálló szabad Magyarország fiai lelkesedéssel emlékeznek e dicső napokra, fájdalommal az azt követő husz esztendőre.

A kiegyezés nagy művében a nemzet fátyolt borított a történetekre, de a szerzett tanulságokat megjegyezte, hasznára fordítja, hogy e megkezdett második ezerévben biztosan haladhasson a művelődés és haladás nagy útján.

Emlékezzünk!

Gyáva és kishitű nép az, mely megfélemedezik nemzete hőseiről s emléköket a feledésnek adja át. Ki ne lelkesednék azoknak a hősöknek példáján, kik elhagytak rokont, barátot, a legkedvesebbet: a családot, s élteket áldozták a nemzet, a haza szabadságáért. Megtilthatod az ajaknak, hogy ne nyílják szóra, de a szívnek nem parancsolhatod meg, hogy ne érezzen!

1848 márczius 15-e és mostani nemzeti szabadságunk és önállóságunk között szoros összefüggés van és minél távolabb haladunk az

TÁRCZA.

Hulló csillag.

— A „Debreczeni Ellenőr“ eredeti tárczája. —

Irta: Koncz Ákos.

Vaskuthyné épen a cousinjának írott levelet végezte be, mikor a szobalány Hartay Dénest jelentette . . .

— Bocásd be — felelé kissé ingerülten Vaskuthyné s pár pillanat múlva egy elegáns fiatal ember lépett be a szalonba.

— Foglaljon helyet — szolt a még mindig szép asszony hidegen, míg ő íróasztalához sietett s abból egy írást véve ki, összefont karokkal az ablak alacsony párkányához támaszkodott . . .

A pillanatnyi esőndet Hartay törte meg, miközben szuró tekintete odatapadt a nyugtalanak látszó szép asszonyra.

— A pénzt, melyet kívánt asszonyom, elhoztam. Kerek háromezer forint. Annyi, amennyit ön kívánt. Egy év múlva tartozik visszafizetni. A kamatot és a költségeket már levontam s azoknak hiján átadom azt önnek. Kérem a kötelezvényt és a fizetési határnap pontos betartását. Diskréziómról ujjolag biztosíthatom.

Hidegen és szárazon mondta el e szavakat Hartay és egy borítékban átnyújtotta a pénzt Hedvignek.

— Mint mondtam Önnek — válaszolá. bizonyos el nem titkolható megvetéssel Vaskuthyné — pénzt a határnapon megkapja.

Itt a kötelezvény, mely jogot ad önnek engem beperelni, ha kötelezettségemről megfélemedznék. És ezzel végeztünk.

— Még nem, asszonyom! Hallgasson meg. Ha egy év alatt mást gondolna, ha . . .

— Szentelen! távozzék — vágott vissza Vaskuthyné s a faképnél hagyta Hartay Dénest, ki, véve kalapját, mintha mi sem történt volna — nyugodt méltósággal haladt le a lépcsőház puha szőnyegén. . .

— Még vad egy kiesít — mormogá magában, midőn a kapun kilépett. Na de majd megszeliül . . . Háromezer forint sok pénz. Majd másképen beszél egy év múlva . . . Kissé drága kaland, de végén mégis birni fogom azt a büszke asszonyt, ki kénytelen volt szorult helyzetében tölem kölcsönt koldulni . . .

És Hartay Dénes a jó vásár reményében fütörészve ment a lakása felé . . .

Hedvig sokkal romlatlanabb volt, hogyan ne érezte volna azt, hogy helytelen dolgot cselekedett, mikor az ura tudtán kívül kölcsönt vett fel az uzsorás hírében álló Hartaytól. Kétszeresen érezte tettének súlyát, mert jól tudta, hogy Hartay azok közül az emberek közül való, kik nem szoktak szíveséget tenni bizonyos mellékezők nélkül. . . De megnyugtatta lelkiismeretét azzal, hogy ezzel a néhány ezer forinttal bukás szélén álló bátyját megmentheti. Gábor Imre kétségbeesett levelet irt neki, hogy öngyilkos lesz, ha nem segít rajta. A levelet megmutatta Vaskuthynak, ez azonban a kért segítséget megtagadta, mert már ezeket áldozott

sógora könnyelműségeért. Hasztalan kért könyörgött Hedvig, az ura hajthatatlan maradt

Ekkor eszébe jutott Hartay, ki valamikor lánykorában sokat járt a házukhoz. Tudta felőle, hogy gazdag ember, ki pénzt szívesen adogatta ki. Uzsorás hírében állott és épen ez volt az ok, amiért őt elutasította, midőn kezét két évvel ezelőtt megkérte.

Az ura tudtán kívül aztán elkezdett a kölesön ügyében tárgyalni Hartayval. Ez kapva-kapott a kedvező alkalmon, abban a reményben, hogy Hedvig érzelmeit szívesége révén megnyerheti. Aztán nem is az ő bűne volt, hogy ebben reménykedett, hanem azon könnyűvérű asszonyoké, kik hasonló kéréssel fordulván hozzá, adósságukat kegyeikkel törlesztették. Sok titkot tudott ez az élvhajászó ember, ki pénzen kívül csak az asszonyokat imádtá. Ne csodáljuk tehát, ha bizonyos finomabb raffinirozásával szötte azt a hálót, melyben már bent látta a város egyik legszebb fiatal asszonyát.

Hedvig csakugyan megmentette bátyját a bukástól. Az ura vele együtt örült a nem várt kibontakozás hallatára nem is sejtve, hogy Hedvig játszotta a megmentő szerepét. Hedvig hallgatott, mint a sir, bár magányos óráiban rettentő sulylyal nehezedett rá az a gondolat, hogy pár hó múlva vissza kell fizetnie adósságát a gyűlölt Hartaynak.

A fizetési terminus rémes gyorsasággal közeledett és Hedvig megtakarított pénze alig haladta tul az ezer forintot. Százszor, meg százszor feltette magában, hogy min-

Levélpapirokat

Csont, fehér, színes, divatos mintázott és üzleti levélpapirokat, legolcsóbban csakis a

legolcsóbb a

CSOKONAI-papirkereskedésben lehet beszerezni.

időben, annál jobban érezzük annak igazságát, hogy szabadságunk magva ott vettett el s annál magasabbnak találjuk azokat az eseményeket és azoknak intéző férfait.

Lehet, hogy ismét nehéz napok következnek el reánk, az a zürzavar, mely Európa népeit forrongásba tartja, mi reánk is elhozza a megpróbáltatás nehéz napjait. Az események logikájából, a türethetlenné vált fegyverkezésből nem is következtethetünk másra.

Emlékezzünk!

Jussanak eszünkbe e napon amaz ötvenkét év előtti dicső idők. A nemzet jogaiért, szabadságáért akkor harcoló hősök példája lelkesítse sziveinket, ha vész jönne reánk.

A művelődés, a haladás utjáról ne térjünk le soha, hogy viruljon, nagy és szabad legyen közös édes anyánk, e szép magyar Haza.

Márczius 15-ike nemzeti ünnepe a magyarnak, az ahhoz fűzött emlékek tanítanak a hazaszeretet, szabadság, testvériség és egyenlőség magasztos eszméire.

Fel a szivekkel!

Emlékezzünk!!

A szerzői jog védelme. Plósz Sándor igazságügyminiszter a képviselőház tegnapi ülésében törvényjavaslatot nyújtott be a szerzői jog kölesönös védelme végett a német birodalommal kötött egyezmény beczikkelyezése iránt. A javaslat szerint minden irodalmi, művészeti és fényképészeti mű, amely az egyik állam területén napvilágot lát, a másik állam területén is élvezi az ilyen művek számára az ottani törvényhozás által biztosított védelmet. Különösen

szabályozza e javaslat a fordítási jog fenntartását. A kizárólagos fordítási jog azokra a nyelvekre, amelyekre jogszerű és teljes fordítás nem jelent meg, a mű megjelenését követő három évig tart. Azokra a nyelvekre, melyekre ily fordítás kellő időben megjelent, a fordítási jog csak a megjelenést követő öt év múlva ér véget. A határidők számításánál a mű vagy a fordítás megjelenésének naptári éve be nem számítandó. Az egyezmény a hatályának kezdete előtt létezett művekre is alkalmazandó. De az eddig jogosan előadott színművek, zeneművek és zenész színművek ezentúl is szabadon előadhatók. Az egyezmény tíz évre szól s Berlinben kötötték meg Szögyény Marich László, ottani nagykövetségünk és gróf Bülow Bernát német külügyi államtitkár.

A földmivelésügyi tárca költségvetése.

— Országgyűlési express-tudósítás. —

Budapest, márczius 14.

Perczel Dezső elnök bemutatta Manasy György levelét, melyben tudatja, hogy főispáni titkári állásáról lemondott. Az interpellációs könyvbe Rakovszky István jegyzett kérdést a belügyminiszterhez, a Liptóvármegyében megtartott közigazgatási vizsgálat tárgyában. Ezután következett a földmivelésügyi tárca költségvetésének tárgyalása.

Bauer Antal mindenekelőtt a gazdák szomorú helyzetéről kíván szólni, majd ezzel szemben hangsúlyozza azt, hogy a kötött birtokok helyzetének tulajdonosai bármely rosszul gazdálkodnak, nem mehetnek tönkre. Nálunk még mindig özönvizelőtti állapotok vannak. Nálunk az igazi ur a független gazda, a kereskedőt már nem tekintik urnak, pedig minden jó gazdának első sorban kereskedői szellemmel kell bírnia. Sok helyen nem is fogadnak magyar gazdatisztet, mert az sokszor nagyobb urat akar játszani, mint a gazdája; minden gazda szivesebben fogad idegen nyelvű gazdatisztet, a ki tudatában

van hivatásának. Az őli meg nálunk a gazdaságot, hogy mindenki sokkal több az urhatnámság, mint kellene. Ne arra helyezték a gazdák a súlyt, hogy minél szebb legyen diszhintajuk, hanem arra, hogy legyen elég számú igavonó állatjuk gazdasági nevelésre. Ha ily módon gazdálkodnának a birtokosok, akkor feleslegessé válnának az ő támogatásukra szolgáló tények, a melyek csak azt mutatják, hogy a gazdaközönség gyámságra szorul. Nem tartja helyesnek a klubok rendkívül fényes, pazar berendezését. A pénzt inkább fordítanak kórházak, gyermek-menhelyek és iskolák felállítására. A költségvetést különben elfogadja. (Helyeslés a jobboldalon.)

Szinay Gyula: Gyakorlati gazdasági szempontból bírálja a tárczát.

Darányi Ignác földmivelési miniszter előbb Komjáthyval polemizál s különösen beszédjének azt a részét ezáfolja, mely a kereskedelmi miniszterre vonatkozik. Azután a magyar búzának az egész világon való kiváló siker tartalmát bizonyítja, felolvassa erre vonatkozólag a világirodalom kritikáját. A magyar buza oly jó, hogy a kereskedelmi miniszterrel egyetemben elhatározták, hogy Párisban egy magyar sütőházat állítanak fel a kiállításra. (Helyeslés.)

Szól azután a ruthénekről és kijelenti, hogy a ruthének részére kiosztandó területnél mezőgazdasági szakértőket fog kiküldeni.

Majd a telepítésről beszél. A telepítés teljesen vagyontalan elzüllött elemekkel nem történhetik. A telepesnek vezető elemnek kell lennie. A telepnek az illető család kezén kell maradnia, nehogy a törvényhozás intenciója kijátszassék. (Élénk helyeslés.)

De meg kell emlékeznie a középosztályról, mely Magyarország gerinczét képezi. Ne arról beszéljünk, hogy ez osztályt mikép lehet helyettesíteni, hanem hogymikép kell ezt az osztályt megtartani. (Élénk taps és éljenzés!)

Nem akar kitérni a hitbizományok kérdése elől. Komjáthynek azt feleli, hogy a hitbizományok eltörlesztését senki sem akarja.

Rakovszky: Kivéve a kazárokat.

dent megvall az urának, de nem volt hozzá elég lelki ereje. Vergődött tehát kínosan, mint a becsületes asszonyok, mikor valami titkuk van az uruk előtt.

Vaskuthy természetesen észrevette a Hedvig izgatottságát, de ezt azon aggodalomnak tulajdonította, melyet felesége bátyja sorsa felett érzett. Nem is igen tudakolta tovább Hedvigétől kedvetlensége okát, legfeljebb azzal vigasztalta, hogy az esetben, ha látja, hogy sógora meg tud békülni helyzetével, lendít valamit a sorsán.

Már csak két hét hiányzott a fizetési időből, midőn egy délután Hartay megjelent Hedvignél. Vaskuthy valamelyes dolga ügyében elutazott és ezt az időt választotta ki az óvatos Hartay, hogy Hedviget a határra figyelmeztesse...

Hedvig ösztönszerűleg félt ettől az embertől és épen azért habozott is egy pillanatra, vajjon elfogadja-e őt. De eszébe jutott Hartaynak egy évvel ezelőtti gunyos mosolya, elhatározta tehát, hogy beszél vele.

Amint Hartay belépett, rögtön leolvasta Hedvig arcáról azt, hogy nem tud fizetni. S midőn kérdésére Hedvig csakugyan nemmel felelt, Hartay röviden így szólt: öt nap múlva bemutatom a kötelezvényt férjének, ki bizonyára nem fog habozni az ön titkos adósságát kifizetni.

— Azt ön nem fogja megtenni...

— Kénytelen leszek vele...

— Ez aljasság lenne öntől...

— Ahogy vesszük. A pénz, az pénz...

Egyikünk kereskedik vele, a másik toalettjeire és szeretőire költi.

— Rögtön távozzék, mert kidobatom, — kiáltott fel Vaskuthyné...

— Ne haragudjék, asszonyom... Sokkal jobb, ha békésen válunk el. Vaskuthy nem ismeri a tréfát s ha megtudja, hogy ön tőlem, régi udvarlójától kölesőnpénzt vett

fel, rombadől ön iránt érzett bizodalma. Egyszóval asszonyom, ön a csapdába került. Hanem adok egy tanácsot... Nézze, ott a kötelezvény... Egy csókjáért megsemmisitem...

— Ez már mégis arczatlanság! — kiáltott fel sörtett női büszkeséggel Hedvig. Pusztuljon... — s e pillanatban esengetett a másik pillanatban Hartay a lépcsőházban látta magát, hol vasmarokkal tuszkolta ki az inas...

Hedvig izgatottan szedte össze ékszerait és bizalmas dajkával elküldte azokat a zálogházba. Félóra múlva egyútt volt a háromezer forint és Hedvig megkönnyebbülnen lélegzett fel, midőn azt borítékba téve Hartainak elküldte.

Hartay inkább bosszankodott, mint örült a pénznek. Erre nem számított és kedvetlenül küldte vissza a reánézve értéktelenné vált kötelezvényt. Hedvig a visszaszerzett okmányt gondosan eltette íróasztalába s mint aki nehéz veszedelemből szabadult ki, átengedte magát a nyugalomnak.

Vaskuthynak fel se tűnt a felesége ékszereinek hiánya és talán nyomára sem jön az egész dolognak, ha egy körülmény fel nem lebbenti az eddig jól őrzött titokról a fátyolt...

Gábor Imre ugyanis egy gazdag rokontól nagy összeget örökölt. Első dolga volt tehát ezt tudatni Vaskuthyval, valamint azt is, hogy a Hedvigétől kölesőn vett pénzt postára tette. Vaskuthy örült sógora szerencséjének, de sehogysem értette a levélben említett háromezer forint történetét és így felvilágosításért Hedvighez fordult.

Hedvig elmondta aztán, hogy bátyja megmentésére ékszerait zálogba tette, azt azonban elhallgatta, hogy micsoda kényszerűség előzte meg ezen cselekedetét. Vaskuthyné megindulva neje jó szívére, nemesak

nem neheztelt, hanem megindult szívével ölelte keblére azt az asszonyt, ki mérhetetlen áldozatoktól sem riadt vissza, hogy a bukás örvényéből kiragadja testvérét.

Hanem nem sok időre ez események után Vaskuthy egy névtelen levelet kapott, melyben egy állítólagos jóakarója arra figyelmezteti, hogy távollétében felesége Hartayt fogadja. Vaskuthy hihetetlennek tartotta a levél tartalmát és épen ezért ügyet sem vetett a dologra. Néhány nap múlva azonban újból hasonló tartalmu levelet kapott, mely azonban már kihozta béketűréséből...

Mikor hazament, nem habozott, hanem mindkét levelet átadta feleségének, lesvén Hedvig arcáról a hatást, melyet a levelek reá gyakoroltak.

Vaskuthy az első pillanatokban rögtön tisztában volt azzal, hogy a névtelen levelek nem állítanak valótlan... Hedvig lángbaborult arca, izgatottsága elárulták, hogy csakugyan elfogadta Hartayt. Nem is habozott tehát, hanem bevallott mindent az urának, nem hallgatva el azon gyalázatos ajánlatot sem, melyet a lelkiismeretlen uzsorás tett...

Vaskuthy még aznap provokáltatta Hartayt... A párbaj szerencsétlenül végződött Hartayra, amennyiben Vaskuthy golyójától találva összeesett...

A városban keresgették, találgatták a párbaj okát s természetesen voltak elegenden, kik bizonyosra vették, hogy a féltékenység adta Vaskuthy kezébe a fegyvert...

A párbaj megtörténte után Vaskuthy felvilágosította Hedviget könnyelműségéről, melyben könnyen eléghetett volna jó hírneve. Hedvig be is látta tévedését, meg is siratta azt számtalanszor, de könyei nem tudták visszahozni azt a régi bizalmat, mely ez eset előtt férjét hozzá kötötte...

Darányi: Új bizományokat a felségnek a kormány nem ajánlott és sík földön nem is fog ajánlani. Csakis remzetiségi vidékeken erdőbirtokokat fog, ha kéri, hibizományul ajánlani. (Élénk, hosszas helyeslés.)

Ezt is nem elvont szempontokból teszi, hanem hogy főzéjainkat szolgáljuk, a magyar állam főmáradsát.

Statistikai adatokat sorol fel arra nézve, hogy a földmívelési kormány miképp váltotta be teendőit.

A gabona elővétel, illetőleg gabona-uzsora kérdését törvénnyel fogják szabályozni.

Komjáthy és Szinyay azokat a vádakot hozták fel, a mit ő már olvasott is a lapokban, hogy a kisgazdák nem törődik. Szereti, hogy ez a vád nyilvánosan megjelenik, legalább foglalkozhatik vele: miniszteriumában. A segédfogalmazótól a legelső tisztviselőig mindenki tudja, hogy a kisgazdák érdekeit tartja első sorban a szeme előtt, mert azokon kell segíteni legelőbb, akik magukon nem tudnak segíteni. (Élénk tetszés.) A népet kell előbb melegegetni tenni, hogy az ország boldog legyen, miként az épületnél is előbb a talapzatot kell lerakni. (Élénk tetszés a középben.) Statistikailag felsorolja, hogy mi mindent tett a kis emberek érdekében.

Förster Ottó (a kis termetű Papp Gézához, a ki az elődói székben állva hallgatja Darányit.) Ül le Géza! (Zajos derűtség.)

Darányi reflektál ezután Láng Lajos beszédére, a ki igazat mondott abban, hogy a közös vámtérületből több haszna van az osztrák iparnak, mint a magyar mezőgazdaságnak.

Molnár János azt panaszolta, hogy egy felekezeti jelleggel alakult mezőgazdasági intézetet nem vett fel az országos központ. Ezt ő helyesli. Az állam a segínyt felekezeti különbség nélkül adja, tehát a felekezeti kéri ki van zárva.

Beszédjét ezzel végezte: Jelszavakat hallok, agrárius, merkantilista stb. Ha abban az értelemben említi, hogy szegény volna egy földmívelési miniszteről, ha nem a földmívelést tartaná a legszebb, legmagas-

Együtt éltek ezután is, de nem éreztek együtt. Egyideig csak összetartotta őket az a kis fiu, a kit Hedvignek vigasztalásul adott az ég, de mikor ez meghalt, végleg szétszakadt az az aranyfonal, mely lelküket a boldogabb napokban összekötötte...

Nemsokára aztán elváltak... Átlátták mindketten, hogy egymást meg nem érve, együtt nem élhetnek. Hedvignek fájt a gyanusítás, Vaskuthy pedig nem tudta leküzdeni azon gyanuját, hogy Hartay az ő távollétében nem pusztán kölesönadás ügyében járt Hedvignél...

Adj az asszonynak szívet és ő boldog lesz, de ha legszebb érzelmében, női büszkeségében sérted meg, nem tudod, mire határozza el magát kétségbeesésében. És az igazság teljesedett Hedvigen is. Érezte, hogy ő tiszta, s mégis rosszabb a sorsa, mint azoknak, kik mosolyogva csalják az urokat... Nem vétkezett, csak hibázott és ezt is szeretetből tette... És épen az a szív tette boldogtalanná, mely a mások boldogságáért dobogott...

És Hedvignek megingott a lelke... Legyen hát igaza Vaskuthynak és a világnak! Bekergették az örvénybe, csapjanak össze felette a hullámok...

Még az nap irt Hartaynak, ki eléggülten dörzsölgette kezeit... Célját elérte, mert az a hideg, büszke asszony, kinek nem régen még egy csókjáért kincseket adott volna, most maga kínálta szerelmét...

*

Hulló csilg nyomában sötétség támad, s láttára az érzékenyebb emberek szemében könyök csillognak...

Könyvet, vagy megvetést érdemelt-e Hedvig, ki tudná megmondani?

sab hivatásnak, akkor agrárius vagyok. — Ebben a nemes értelemben a kereskedelmi miniszter is merkantilista. De a kabinet kebelében azért nagyon jól megtalálhatjuk az összevezető utat, mely egy célhoz vezet: az ország gazdagodásához.

Nem engedem a felekezeti akciózt mezőgazdasági köpenyegben működni, de viszont azt is meggátolom, hogy a népnek kizsákmányolása bizonyos üzelmekkel liberális zászló alatt történjék. (Zajos tetszés a balon.) Ezzel lehet legjobban agyonütni a liberálizmust. Ezt én annál inkább mondhatom, mert husz éven át, sokszor nehéz napokban, mindig az első sorban küzdöttem a liberálizmusért. (Tetszés.) A költségvetést elfogadásra ajánlja. (Hosszas taps, éljenzés. A minisztert körülveszik, üdvözlök.)

Ot percz szünet.
Szünet után **Székely György** Erdély gazdasági viszonyaival foglalkozik. Ezután **Rakovszky** interpellált a lipómegeyi alispán felfüggesztése ügyében, élesen kritikálva Kaffka miniszteri biztos működését. **Szell Kálmán** miniszterelnök megígérte, hogy az ügyet meg fogja vizsgáltatni.

A közvilágítás ügye a rendkívüli közgyűlésen.

Debreczen sz. kir. város törvényhatósági bizottsága rendkívüli közgyűlést tart folyó hó 16-án délelőtt 9 órakor. A rendkívüli közgyűlés legfontosabb tárgya a város **közvilágítás ügye**, melyről egy egész füzet fekszik előttünk. A tárgyalás felette élénk lesz, mivel a bizottsági tagok egyrésze a **házi kezelés** híve, míg a többség ellenzi a **házi kezelést**, mely nagy kockázattal jár.

A házi kezelés hívei tegnap délután 5 órakor értekezletet tartottak a **Bika** szálló éttermében, hol hangsúlyozták a házi kezelés előnyeit és az ebből származó nagy hasznot.

Mi, kik mindenkinek tiszteletben tartjuk egyéni véleményét, ez alkalommal nem akarunk pálcát törni a házi kezelés felett s magunk is abban a meggyőződésben vagyunk, hogy a közvilágítás **idővel** kasszavállalata lesz a városnak. Azonban csak **idővel**.

A világitási művek kiépítésének első éveiben azonban ne számítsunk jövedelemre és a mi speciális viszonyaink közepett nagyon jó lesz, ha a kiépítésre felveendő kölcsön kamatait tudjuk fizetni. Míg ellenben, ha nem házilag kezdünk a világitási művek kiépítésébe, hanem átadjuk azt valamelyes vállalatnak, az a maga tőkét befekteti, egy év lefolyása alatt az összes hálózatokat kiépíti, üzemébe a városnak betekintést enged, s így évről-évre meggyőződést szerezhetünk az üzem életrevalóságáról.

És ha látni fogja a város közönsége, hogy a közvilágítás dus jövedelmű, mindig lesz módjában magához váltani azt. Ez esetben egy **biztosan jövedelmező vállalatba** fekteti pénzét, míg ellenkező esetben **kétes** a jövedelmezőség.

A közgyűlés nagy **többsége** szintén ebből a nézőpontból indul ki és bizonyára nem téved, mikor minden látszólag kecsegtető utóajánlatokkal szemben is a **Tröst** ajánlata mellé sorakozik, mely a közvilágítás rég vajudó ügyének **leghelyesebb, leggyakorlatibb és a jövőben legnagyobb haszonnal kecsegtető megoldási módja**. A pénteki közgyűlésen természetesen fogunk hallani a házi kezelés mellett és ellene, lesznek, kik a **Magyar Vasuti Forgalmi** társaság legutóbbi ajánlatán fognak lelkesülni, mely ajánlat a **villamos vasutal** szoros nexusban áll, ez lévén nála a fő, és a közvilágítás a

mellék cél, a többség azonban bizonyára a **Tröst** mellé sorakozik, mely minden tekintetben arra fog törekedni, hogy a közvilágítás kérdését nemcsak a város, hanem a fogyasztó közönség érdekében is közmegelegedésre oldja meg.

TÁVIRATOK.

— A „Debreczeni Ellenőr” eredeti táviratai. —

Összeférhetlenségi esetek.

Budapest, márczius 14. Az összeférhetlenségi bizottság elhatározta, hogy Tallián Béla képviselőházi alelnök összeférhetlenségi esetét e hó 20-án délelőtt, Ugronót pedig délután tárgyalja.

Stefánia esküvője.

Miramare, márczius 14. Megbízható jelentés szerint Stefánia özvegy trónörökös nő esküvője hétfőn, márczius 19-én délelőtt 11 órakor megy végbe.

Rudolf trónörökös naplója.

Budapest, márczius 14. A párisi Nouvelle Revue közli Rudolf trónörökös állítólag hiteles naplóját, melyet utazásai alkalmával jegyzett.

Az osztálysorsjáték.

Budapest, február 14. Az osztálysorsjáték mai húzásánál a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki: 5000 koronát nyert 82386. — 2000 koronát nyertek: 871 6317 7354 10159 12441 13809 16463 18529 22329 34350 34701 41770 52630 53863 62069 62214 63963 71343 85552 95378 96503. — 1000 koronát nyertek: 1472 1987 3149 7126 7230 7987 12974 14132 15118 16182 17547 19275 21254 23513 23786 24432 25235 25243 30121 31801 33403 33599 39666 40558 41034 46045 53504 53612 53800 58486 62568 64604 64979 65775 66885 70365 71993 72973 75295 79926 81311 81450 83217 85690 87077 88652 96550 97691 99908. — 500 kor. nyertek: 468 523 670 746 4310 11320 15708 16100 16616 24775 26195 21583 28639 30498 34045 34907 35773 36723 3779 38509 40429 40563 42149 44425 47050 48909 49369 51675 55946 57222 63832 64159 64664 66248 71167 73153 74813 76418 76419 76781 77928 77936 87401 88705 89014 90281 90357 90831 91998 93201 94788 94796. A többi kihuzott számok 200 koronát nyertek.

Stefánia esküvője.

Budapest, márczius 14. Egy bécsi könyvnyomatos azt az ellenőrizhetetlen hírt közli, hogy Stefánia özvegy trónörökös nő esküvője elmarad. Vőlegénye **Lónyay** gróf Veienzében betegen fekszik.

A tüdővész gyógyítása.

Amióta Koch tanár reményt ébresztett az emberiség szívében, hogy azt a betegséget, a melyet bátran a korszak betegségének lehet mondani, specifikus szerrel meg lehet gyógyítani, azóta az orvosi tudomány nem szünt meg szítani és nagyra növelni ezt a reményt.

Most Párisból újra érkezik egy távirati hír, a mely minden részében alkalmas arra, hogy a tüdővészesek reményét föltámaszsa. A távirat következőképen hangzik:

Páris, márczius 14. A Revue des Revues cikket közöl, a mely szerint a tuberkulózis gyógyításának problémája végkép meg van oldva, még pedig egy marhahusból kisasajtott nedv vagy szerum alkalmazásával. A fölfedezés **Richet Charles**

és Haricourt orvosoknak, a szérumos gyógyítómód megalapítóinak köszönhető.

A dél-afrikai háború.

— Távirati tudósítás. —

London, márczius 14. A Reuter-ügynökségnek jelentik Herschelből: Hook őrnagy egy fokföldi rendőresapattal újra meg szállta Barkly-Fasztet.

London, márczius 14. A Timesnak jelentik Lourenco-Marquezből 12-iki kelettel: Egy bur békeküldöttség, a melynek tagja Fischer, Wolmarans és Wessels, holnap Európába utazik.

Washington, márczius 13. (Reuter.) Az Egyesült-Államok Krüger és Steyn elnökök kérésére felajánlották Angliának közbenjárását a béke helyreállítása érdekében. Anglia azonban az ajánlatot ugyanolyan szíves és udvarias szavakkal, ahogy az Egyesült-Államok az ajánlatot tették, visszautasította. Hir szerint az Egyesült-Államok előterjesztése olyan volt, hogy semmikép sem fejezte ki Amerikának azt a kívánságát, hogy interveniáljon, hanem csak közölte Angliával azokat a közléseket, a melyeket az amerikai konzul Pretóriában kapott, azzal a kijelentéssel, hogy Amerika szívesen tesz meg mindent, a mit a béke érdekében tehet.

Fokváros, márczius 14. (Reuter.) French tábornok tegnap Bloemfonteinba érkezett.

London, márczius 14. Salysbury lord az angol alsóházban a burok feltételeire nézve beszédet mondott, amelyben a két elnök feltételeit arczátlanságnak nevezte el.

London, márczius 14. A Reuter-ügynökségnek jelentik Pretóriából 10-iki kelettel: Joubert ma reggel ideérkezett, hogy a kormányfővel tanácskozzék. A hír békealkudozásokról szól, de hivatalosan még semmit sem közöltek erre vonatkozólag.

London, márczius 14. A Reuter-ügynökség jelenti Lundeansnekből 10-iki kelettel: Egy angol csapat tegnap két tiszt vezetésével egy nagy fölkelésséggel találkozott, a mely azért jött, hogy 5900 darab fegyvert és temérdek lövészerrel szolgáltasson ki az angoloknak. Azt hiszik, hogy ma még több lázadó fogja magát megadni. A lázadók között, akik magukat megadták, három lovas-zászlós is van. Az átadott lövészer között robbanó lövedékek is voltak. Foglyok jelentése szerint más fölkelők Barkley-Passban adták meg magukat. Cronje Gibeon parancsnokhoz, aki csapatával ellentáll Brabant tábornoknak, követeket küldtek, hogy értesítsék a fölkelők megadásáról. Cronje megdöbben, mikor megtudta, hogy az oranjei polgárok cserbenhagyták. Barkley kerületben nincs többé ellenség.

Stormberg, márczius 14. (Reuter.) Brabant tábornok vasárnap reggel Aliwal-northba érkezett. Szombaton heves harcokat vívott a sereg. Az ellenség vasárnapra virradó éjjel visszavonult a folyón túl.

A békefeltételek.

Budapest, márczius 14. Londonból nyert távirati értesítés szerint Anglia békefeltételei a következők: teljes alávetése a köztársaságoknak Anglia hatalma alá, függetlenségük elvesztése, s angol állami garmattá átváltoztatásuk bizonyos időre katonai adminisztráció mellett olyan helyi önkormányzattal, mint Angliában van.

Márczius 15.

Irta: Juhász Sándor.

Kikelet, kikelet, bontsd ki csudaszárnyad,
A nagy feltámadást hirdesd a világnak! . . .
— Égnek pirkadása, hajnal hasadása:
Hazaszeretnek kilobbanó lángja,
Soha el nem oszló szívárvány az égről
Egy kiszakadt szikra hosszú ezredévből,
Titokzatos nóta, szabadság nótája —
Legyen a szívünknek beteljesült álma.

Csüggettség lelke kárhuzatos árnynyal,
Kislelkűség réme küzködő viszálylyal,
Egyenetlenkedés tépett lobogója,
Kétszínűsködésnek sivár judáscsókja,
Haragos bosszúnak félig takart képe,
Önző ridegségnek hősködő erénye,
Még csak egy szikra is gyűlölet lángjából
— Legyen a szívüktől, a lelküktől távol! . . .

. . . Álljatok meg, hősök, álljatok egy perczre,
Képetek a világ nincs: miért temesse.
Nem haltatok ti meg, éltek, ime éltek,
Egy újra nőtt haza mind-mind a tiétek.
Jertek ide, jertek, zugó dalotokra
Föllángol a szívünk égő csipkebokra.
Hozzátok a kürtöt, hozzátok a kardot,
Énekeljétek csak, mit a vész viharzott.

Petőfi, Petőfi, zendüljön a hangod,
Szólj, beszélj mihozzánk, pendítsd meg a lantod:
Szálljon a szívünkbe szabadság igéje,
Lángoljon tőle a magyar szíve-vére.
Pendítsd meg a lantot, menydörögve zengjed
Azt a nagy, azt a nagy, végtelen szerelmet!
— Tüzet nekünk, tüzet, abból a vulkánból:
A szabadság fényes, piros hajnalából! . . .

Tekintsetek vissza! — A mult tiszta képe
Keltse a szívetek szent lelkesedésre.
Nézzétek, nézzétek: a költő dalára
Mint rohan előre népek sokasága,
Mint rázza magáról a százados lánczot,
Miként vált valóra annyi tenger álmat,
Nem kihullott vérrel, — kard se volt kezébe,
Csak a szent igazság szíve közepébe.

Nézzétek, nézzétek a szárnyaló eszmét,
A szárnyaló, élő eszme győzedelmét,
Meggöttsétség, rabság időtlen halálát.
Bilincs nélkül való gondolatnak szárnyát,
Tespédő szíveknek újra éledését,
Veszendő vágyaknak újra ébredését,
Ragyogó tavasznak vakító sugarát! . . .
— Halljátok, halljátok a szabadság dalát!

Nézzétek, nézzétek azt az ifjúságot,
Lelke hogy háborgott, szíve is hogy lángolt!
Tüzes orozzlánként szállott a csatába,
Ellenség erejét dehogyan vette számba.
Merész homlokára hirkoszorút fűzve
Rohant a halálba, rohant gyilkos tűzbe.
Véres zászló volt a szentelt lobogója,
Előre! Előre! — volt a riadója.

Nézzétek, nézzétek azt a fényes álmat,
Azt a régen letűnt, ragyogó világot,
Ujjongó csatáját porbahullott népek,
Beteljesült mását hihetlen mesének,
Bübajos sugarat tündökletes fényből,
Egy tüzes szikrát az égi dicsőségéből.
Nézzétek, nézzétek s a mult tiszta képe
Keltse a szívetek szent lelkesedésre.

Gyujtsa a lelketek lángzó lobogásra:
Enyészzen a lomha tespédésnek árnya,
Aczélérő karba, aczéltűz a szívbe,
Gyávát erős, szolgát szabad lelkesítse,
Hogyha megint jön az a végítélet,
A mi annyi lánczot pozdorjává tépett,
Hogyha megint szólna az a „Talpra magyar!“,
— Aczél legyen újra, erős legyen a kar.

Hogyha ránk támadna bár a világ népe,
Hogyha bár felettünk vihar felhőt tépne,
Hogyha ránk zudulna maga az enyészlet,
Soha ne ismerjük a csüggettséget.

De a mi fejünkre is koszorút fonjon,
De a jövő dala mi rólunk is szóljon,
S ha eltemetnének is, ne legyen végünk,
Hogyha megölnének, még akkor is éljünk!

Tüzet nekünk, tüzet, kardot is kezünkbe,
Lelkesedés lángját aluvó szívünkbe,
Czikázzon a villám, az ég dörögése
Kialtsa bele a vész fürgetegébe.
Te meg, nagy Petőfi, zendítsd meg a hangod,
Zugjon a viharba: pendítsd meg a lantot,
Szálljon át felettünk bugva, menydörögve,
Lelkesítő dalod szálljon mindörökre! . . .

HIREK.

— Márczius 15. és a városi tanács.
Debreczen szab. kir. város tanácsa minden évben résztvesz a szabadságharc emlékeztető megújító ünnepségekben. Mivel pedig ma több ünnepség van, a tanács tegnap tartott ülésében úgy intézkedett, hogy a várost az oratóriumban: *Simonffy Imre* kir. tanácsos polgármester, *Bészler Károly*, *Roncsik Lajos* tanácsnokok, *Ábrahám László* tiszti főügyész, *Szabó József* főszámvevő, a kereskedelmi akadémiában: *Roncsik Lajos* tanácsnok és *Ábrahám László* tiszti főügyész, délután a főiskola ünnepségén: *Komlóssy Arthur* főjegyző, *Vecsey Imre*, *Király Gyula*, *Hajdu Gyula*, *Roncsik Lajos* és *Bészler Károly* tanácsnokok, *Szabó József* főszámvevő, *Szabó Kálmán* aljegyző és *Illéssy Gyula* tb. aljegyző, a *Petőfi* daloskör ünnepségén *Roncsik Lajos*, *Oláh Károly* tanácsnokok és *Szabó József* főszámvevő, a kegyesrendű gymnasium ünnepségén *Körner Adolf* tanácsnok és *Konez Ákos* tb. tanácsnok, az öreg honvédek bálján pedig *Vecsey Imre* tb. főjegyző, *Király Gyula* tanácsnok és *Szabó József* főszámvevő képviselik.

— Egyháztanács gyűlés. Az ev. ref. egyház presbyteriuma foatos gyűlést tartott f. hó 14 én délután, mikor a vasárnapról lemaradt tárgyak kerültek elintézés alá.

A gyűlés lefolyását — a főbb és lényegesebb pontok és határozatok ideiglatásával, a következőkben adjuk:

Tudomásul vették a városi tanács átiratát, melyben megnyugszik a *Vecsey-Bruckner*-féle alapítványi földeken kijelölt utczák *Szondy* és *Kenessi* névvel leendő elnevezéséhez, a *Tolvaj Jánosné* és *Mocsi József* 100—100 frtos hagyományát köszönettel, a *Kanizsai Endre* tanító lakbér kárpótlására vonatkozó határozatokat szintén tudomásul vették.

A *Szél István* és *Nagy András* kántorok fizetésemelés iránti kérvényét pártolólag terjesztették a gazdasági bírósághoz.

E pártolásra méltán rászolgált a kántori hivatal, már csak azon oknál fogva is, hogy jelen 500 frtos fizetésük egy negyedszázados multtal dícseszkzik, holott azóta úgy megváltoztak a megélhetési s egyéb viszonyok, hogy ennyi összeg csaknem ruhára kell a tében, sárban naponta egyházi funkciót teljesítő egyházi embereknek.

A helybeli jogakadémiai és theologiai ifjúságnak a diák-kongresszus megtartására vonatkozó segély-kérvénye az egyházkerület, egyháztanács és városi tanács kiküldöttei által fognak kedvezően elintéztetni oly összeg erejéig, a mennyi szükséges.

Nyomott hangulatot idézett elő a népiskolák állapotáról elejtett egy pár hang.

A gazdasági bizottság jelentéséből tudjuk ugyanis, hogy a mult évben beállított tanítók fizetésüket még most is csak *Pontius*-*Pilátus*ig vezető uton kaphatják meg, mivel hogy vannak, hogy léteznek hogy 3—400 gyermeket ides-tova egy éve tanítanak, arról illetékes helyen csak most tudnak.

A presbyterium megszokott, nyugodt hangu tárgyalásaira emlékeztetve szenzációs-nak nevezhetnők azt a vitát, mely a 63 ezer forintos adóhátralék behajtása kapcsán keletkezett.

Elismerésre méltó itt a *Ferenczy Gyula* theol. tanár és presbyter őszinte emberhez illő magatartása, mely szerint egész nyíltsággal rámutat arra a „kegyelmeskedésre és

lanyhaságra", mely e tekintetben az elnökséget terheli. Simonffy Imre kir. tan. polgármester, mint egyházi főgondnok közmegegyezést keltő kijelentése után azonban áttértek a kisebb fontosságú ügyek letárgyalására.

— **Alapítvány.** Szép jelét mutatta ki Márk Endre ügyvédi kamarai elnök emberbaráti nemes érzelmének s az ügyvédi kar iránti meleg szeretetének. Az ügyvédi kamara tegnapi választmányi ülésén ugyanis Megyery Pál ügyvéd, a kamara titkára bejelentette, hogy Márk Endre, a kamara elnöke, a kamara fennállásának 25. évfordulója alkalmából 1000 korona alapítványt tett az ügyvédi segélyalap javára s ugyancsak 1000 korona alapítványt az ügyvédi ház építési alapja javára. A nemesszívű adakozónak a kamara jegyzőkönyvi köszönetet szavazott s a f. hó 25-én tartandó közgyűlésnek az adományozást be fogja jelenteni.

— **Áthelyezés.** Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság igazgatósága a Nagyváradon ujonnan szervezett főügynökséghez az itteni tisztviselői karból Bacsó Ferencz és Suchán' Elemért — ki lapunknak is ismert jó tollu munkatársa — helyezte át.

— **A V. H. O. Sz. köréből.** A Vidéki Hírlapírók Országos Szövetsége f. hó 19-én délelőtt 10 órakor *Budapesten*, a Pannónia szállóban bizalmas jellegű értekezletet tart, melyre a szegedi elnökség lapunk főszerkesztőjét, mint a V. H. O. Sz. igazgatósági tagját meghívta.

— **Harangszó.** Amint hosszabbodnak a napok, tudvalevőleg a harangozás ideje is megváltozik. Ezelőtt József-napkor változott a harangozás ideje, de négy év előtt a presbyterium úgy intézkedett, hogy márcz. 15-én, a szabadság fölkelő napján, álljon be a változás. Tehát holnapról reggel hét órakor és délután három órakor szólalnak meg a harangok az összes evang. református templomokban.

— **A márczius 15-iki ünnepély és az öreg honvédek.** A nagy nemzeti ünnep évfordulóján, márczius 15-én, a debreczeni 1848/49-es honvédegyelet választmánya és a 13 egyenruhás öreg honvédecapat is ki fog vonulni. Délelőtt 9 órakor részt vesz az ev. ref. kollégium oratóriumában a tanári kar által rendezett ünnepélyen; d. u. 2 órakor a főiskolai ifjuság által a kollégiumi lépcsőházban lévő Petőfi-szobornál; 3 órakor a főiskola udvarán és 4 órakor a városház előtti téren rendezett ünnepélyeken. Az öreg honvédek este 8 órakor a „Korona” termében megtartják — a minden évben szokott — táncvigalmukat a városi dalárda közreműködésével.

— **Jóváhagyott közgyűlési határozat.** A m. kir. belügyminiszter Debreczen sz. kir. város törvényhatósági bizottságának ama határozatát, melylyel negyvenegyszavazattal kettő ellenében kimondta, hogy a város gyámpénztárában, valamint a házipénztárban és a házipénztár által kezelt különféle pénzalapokban levő, törvényes biztosíték mellett ki nem kölesönözhető pénzeket a debreczeni pénztárvezetőkbe helyezi el 4 1/2, illetve félévénél rövidebb benthagyás esetén 4%-ra, — helybenhagyta.

— **A debreczeni állami főreáliskola ifjusági önképző-köre** 1848. márcz. 15. emlékére 1900. márcz. 15-én d. e. 11 órakor ünnepélyt rendez, melynek műsora a következő:

1. Nyitány: előadja az ifjusági zenekar.
2. Megnyitó beszéd; mondja Kardos Albert vezető tanár.
3. Márczius 15. emlékezete. Ünnepi beszéd; mondja Lukács József VIII. o. t.
4. Magyar ábránd, Hubaytól; hegedűn előadja kvartett kísérettel Schwarcz József VIII. o. t.
5. Talpra magyar; szavalja Dimák Géza VII. o. t.
6. Magyar egyveleg; előadja az ifjusági zenekar.
7. Márczius 15. eszméi. Értekezés, írta Riesz Imre VIII. o. t.
8. A vándor; éneklő kvartett kísérettel Grünhut Henrik VII. o. t.
9. Márczius idusán, Ábrányi Emiltől; szavalja Bisothka János VII. o. t.
10. Himnus; előadja az ifjusági ének- és zenekar.
11. Induló; előadja az ifjusági zenekar.

— **A korzó és a gyermekkocsik.** A piac-utcai korzó különösen a déli és délutáni órákban telve van gyermekkoocsikkal. Három-

négy pesztonka egymás mellett tolja a kocsikat, teljesen megakadályozva a közlekedést. Talán rá lehetne szorítani a dadákat, hogy a fasor között kocsikáztassák a bábékat, kik nem ragaszkodnak bizonyára az aszfalthoz.

— **Negyven év a katedrán.** Debreczenben a legrégebb tanító ez idő szerint Kohut Mór, az izraelita elemi iskolának igazán nagyérdemű tanítója. Kohut 1860-ban nyerte el a tanítói oklevelet. Két évig Rimaszombaton működött, majd Miskolcra választották meg tanítónak. 1873-ig működött ott, amikor Debreczenben telepedett meg. Itt az első nyilvános jellegű zsidó fiú- és leány elemiiskolát ő teremtette meg. Légiókra megyen tanítványainak száma. Iskolája olyan jó hírű volt, hogy a szülők felekezeti különbség nélkül bízták gyermekük elemi képzését az érdemes tanférfiura. Tizenhárom év előtt átadta az iskoláját az izr. hitközségnek, mely azóta külön díszes emeletes épületben helyezte el a régi — Kohut-iskolát. Kohut azóta az izr. hitközség iskolájában tanít. A szorgalmas, lelkes és hazafias tanító érdemeire, pályafutásának negyvenedik esztendejében, visszaemlékeznek a tanítványai s mozgalmat indítanak, melynek az a célja, hogy méltóan megünnepeljék az ősz tanférfi tanítói működésének negyvenéves fordulóját. Ugy tervezik Kohut hajdani tanítványai, akik közül számosan díszes pozíciókat töltenek be a debreczeni társadalomban, hogy április 1-én, vasárnap délután három órakor értekezletre gyűljenek, amelyen az ünnepelés módzatai fölött tanácskoznak.

— **Nincs lelencz.** A rendőrfőkapitány beérkezett jelentése szerint Debreczen sz. kir. város területén az elmúlt 1899 ik év második felében lelencz nem találtatott.

— **Vigyázatlan bérkocsis.** Tegnap délelőtt a Késes-utczából a 12-ös számú bérkocsis három fekete ruhás hölgyet vitt az indóházhoz. A közúti vasut hangos csöngéssel jelezte, hogy végigvonul a Hunyady-utczán, de a zajos csöngést nem vette figyelembe a 12. számú bérkocsis, mert áthajtott a sineken. A mozdonyvezető rendkívüli lélekjelenlétének köszönhető, hogy baj nem történt, mert idejekorán megállította a vonatot. A közúti vasut mozdonya így is érintette a bérkocsit, mely aztán tovább robotott a halálveszedelemben forgó három gyászruhás nővel.

— **A „Vaterland” újabb nyilatkozata.** A Vaterland tegnapi számában ismét tárgyalja a Bánffy ügyet, melyet állítólag egy magyar politikus irt. Ki lehet ez a magyar politikus, nem tudjuk, de az bizonyos, hogy tartalma elárulja klerikális és antiliberalis voltát.

A „Vaterland”, úgy látszik, nincs belenyugodva a Bánffy-ügynek akként elintézésébe, a mint azt a közvélemény elítélte és Bánffy ellen foglalva állást, azt akarja elhíttetni, hogy Csáky Albin gróf, Szilágyi Dezső és Andrássy Gyula gróf Bánffy eljárását elítélték, a mi pedig nem felel meg a valóságnak.

Végül a „Vaterland” Ugront veszi védelmébe Fejérváry báróval szemben. Ugyancsak a Neue Freie Presse is védelmezi Ugront s helyesli, hogy a „Vaterland”-hoz fordul, melyet Magyarországot nem egyszer érdekel nélkül védelmező keresztény szociálista lapnak nevez s az Ugron viselkedését a zsidóság és a kálvinisták elleni harcra mondja.

A „Vaterland” ez újabb nyilatkozata megerősíti abbéli véleményünket, hogy a Bánffy elleni támadás a liberalizmus elleniségének manőver volt, mely azonban kudarcot vallott.

— **Csödügy.** A vádlottak helyén tegnap Küzmics László kereskedő ült. A szent-Anna-utca elején nyitott három év előtt üveges üzletet, melyet egy évi meddő küzdelem után be kellett zárnia, oly módon, hogy Küzmics maga kérte a csödt, mivel

bitelezői nem akartak vele egyezkedni. Tegnap a végtárgyaláson Kovács József dr. védte. A bíróság vádlottat vétkesnek mondta a vagyonbukás vétségében, de a védő által felsorolt tulnyomó enyhítő körülmények alapján csak 20 korona pénzbüntetésre ítélte.

— **Az iparos tanoncziskola felügyelő bizottsága.** Az iparos tanoncziskola felügyelő bizottságba elnökké egyhangulag Bészler Károly tanácsnok, árvaszéki elnök, alelnökké Rószler Rikárd építész, gondnokká Dóczy Gedeon igazgató, jegyzővé pedig dr. Bócz Elek választott meg.

— **A b.-sz.-mihályi rejtély.** 1896-ban sokat foglalkoztatta Búdszentmihály község lakosságát Dombrádi Zsuzsánna és hat hónapos kis leányának rejtélyes eltűnése. Dombrádi Zsuzsánáról mindenki tudta a községben, hogy szerelmi viszonyban állott Schwarcz Adolf odavaló lakossal, a ki nő ember lévén, egy alkalommal azt tanácsolta kedvesének, hogy zavartalan együttélhetés céljából hagyják el a községet és utazzanak el messze, ahol nem ismeri őket senki sem. Dombrádi Zsuzsi hajlott a szóra, eladta kis házát 400 frtért és a pénzt átadta szeretőjének. Abban állapotok meg, hogy az asszony előre utazik Debreczenbe, ő pedig, a feltűnés kerülése végett, majd csak három nap múlva fogja követni. A szép és boldog menyecske elbucszott érzékenyen sógorától, K. Szabó Sándortól és nővérétől — és kis gyermekét karjára véve, elment a tiszalöki állomásra és ott szállt vonatra, Debreczen felé. Ettől fogva aztán nem látták őket soha többé.

De két nap múlva K. Szabó Sándor és neje levelet kaptak ó-budai keltezéssel, a melyben Dombrádi Zsuzsánna, a levelet másnak diktálva, arról értesíti őket, hogy őt rendkívül nagy szerencse érte. A pesti állomáson beleszeretett egy uri ember, már vett is neki 80 frtért ruhát és kalapot, holnap pedig elutaznak együtt, tul a tengerekre.

Kövesszel ezután Bécsből kapott Schwarcz Adolf ugyanilyen tartalmu levelet, amelyben azonkívül hűtlen kedvese kéri, hogy bocsásson meg neki, mert nem szeretheti tovább. Schwarcz érthetőleg elkeseredett e levél olvasása után és K. Szabó Sándorék vigasztalták keservében.

Történt azonban, hogy néhány hét múlva Egyeken egy leánygyermek holttestét halászták ki a Tiszából, akiben a Dombrádi Zsuzsánna 6 hónapos kis leányára ismertek. Megindították a nyomozást az anya után, azonban csakhamar abba hagyták, mert egy reggelen Abád Szalók mellett partra vetette a Tisza a Dombrádi Zsuzsánna holttestét is.

A rejtélyes esett az egész környéken nagy izgatottságot keltett és a debreczeni ügyészség, büntényt látván fenforogni, megindította a vizsgálatot. A gyanu Schwarcz Adolfra esett, a kinek látszólag annál is inkább érdekében állott szeretőjét eltenni láb alól, mert feleségével emiatt napirenden voltak a torzsolkodások. Azonban a gyanu nem nyert semmiféle beigazolást és Schwarcz Adolfot a törvényszék, az ellene emelt 2 rendbeli gyilkosság és sikkasztás vádjá és következményei alól felmentette. Így ítélte a királyi tábla, valamint ma a királyi Kuria IV. büntető tanácsa is, Nagy Sándor bíró előadása alapján.

— **Mezőgazdasági munkások nyilvántartása.** A földmivelségi minisztérium munkásügyi osztálya a községi törvényhatósági munkásközvetítőktől beérkezett jelentések alapján nyilvántartja azokat a munkásokat, kik lakóhelyükön kívül is hajlandók munkát vállalni. A minisztérium munkásügyi osztálya mindazoknak, akik munkásokat óhajtanak felfogadni, szóbeli, levélbeli, vagy távirati megkeresésre díjtalan felvilágosítással szolgál s a munkások szerződését megkeresésre készsággal közvetíti.

— **Féltékenységből.** Skarbat galicziai községben szombaton borzasztó családi dráma történt. Teichholz József, odavaló fiatalkereskedő, alvó felesége haját leöntötte petrolummal, aztán meggyújtotta. A szerencsétlen asszony pár órai szörnyű kínlódás után meghalt. A fiatal kereskedő féltékenységből vetemedett a gyilkosságra.

— **A debreczeni szállodások, vendéglősök, kores-márosok és kávéosok ipartársulata** által f. hó 8-án megtartott táncmulatságon felülfizettek: Sacellary György Budapest, Törley József és Tarsa Budapest, Első magyar serfőzde r. t. Budapest, Reiner Adolf Budapest 20-20 korona. Petanovits József Budapest, Király serfőzde Budapest, Francois Lajos Promontor, Skergula István Kassa, Kovács Árpád Kolozsvár, 10-10 korona, Félix, fürdőkezelőség N.-Várád, 6 kor. Margulesz Ferencz S.-Patak 6 kor. Szeifert Henrik és fiai Bpest 5 kor. Végh Mihály N.-Várád, Seres Márton Kassa, Hercz Pal Nyiregyháza 4-4 korona. Nagy Lajos Arad 2 kor. Endt József M.-Sziget 4 kor. — Debreczenből: Légszeszgyár, Mihalovits Jenő, Fürst Ödön 20-20 kor., Boldogh István Adler Jakab, Milleker Lajos, Rosenberg A. és fia, Erős Jakab, Kiss Adolf, Hauer Bertalan, Márkus Jenő, Törő Imre, Weichinger Károly, Horváth János, Németh András, Thieszen Arthur, Surányi Sándor, dr. Benedek János 10-10 kor., Czaban Dániel, Klein Józsefné 8-8 kor., Hal-mágyi Sámuel, Ottó Sándor, Gömöri Lipót, Erdőssy Károly, Halász Izidor, Stahlberger Pál, Széchényi Istvánné, Rosenberg Simon, Lám Sándor, Keszler Adolf, Antal Vincze, Sporni Gyula, Darabant László 6-6 kor. Löwy Hen-rik, Raics Lajos, Szliuka István, Bognár Lajos, Lévai Izsó, Parti Ferencz 5-5 kor., Rosenberg József, özv. Elsner Henrike, Münch Gusztáv, Liszka Nándor, Doszpóly János, Biró József, Fischer Adolf, Dörre Ferencz, Aron Jenő, Hoffmann Manó, Kardos László, Szabó Kálmán, Glöck Adolf, Lókody Sándor, Bors János, Papp László, Sántha György, Pesch József, Nasch József, Tóth Ferencz, Riekl Antal, Oláh Károly, Schwarzer Dávid, Békés Emil, Kaufmann Lipót és Sándor, dr. Rózsa Mór, Szojka Gyula, Kovács Dezső, Stern Ignác, Szentpétery Ferencz Kemény János, Farkas Mihály, Sinkó József 4-4 kor., Maurer Emil, Kostya János, Kormos Mihály, Konrad József, Rózsa Gyula, Eble Dezső, Materny Lajos 3-3 kor., dr. Szücs Miklós, dr. Medve Kálmán, Pányoky Károly, Illésy Gyula, Vadon Sándor, Kunz J. és Tsa, Weiszmann Ignác, Tabay József, Hermann Mátys, Szabó Zsigmond, Csath Zsigmond, Katz Hermann, Szabó István, Iresz Izidor, Keleti Géza, özv. Szücs Károlyné, Möldner József, Schager Károly, Cziczó Lajos, Stekl Adolf 2-2 korona. Fogadják nemesszívű támogatóink az egye-sület háts köszönetét.

Debreczen, 1900. márczius 15.

A rendezőség.

— **A hernyózás.** Hajdu-Böszörményben a rendőrség nagy éberséggel ügyel arra, hogy a kertekben irtsák a hernyókat. Maga Paksy Károly ottani főkapitány is gyakran körülnéz a kertekben és azokat a gazdákat, akik nem pusztítatják a hernyókat, törvénybe idézi. Ezen a réven került a rendőrség elé V. Nagy Ferencz földmives is. Mikor kérdőre vonták, miért nem irtja a hernyókat, hetykén vágta oda:

— Nem az itt a baj, hogy nem hernyóztam, hanem hogy pénzre van szükség. A főkapitány ezért az otromba sértésért a 362. § ba ütköző nyilvános rágalmazás vétsége miatt pört indított a goromba ember ellen.

Tegnap tárgyalta a debreczeni törvényszék ezt az ügyet Szeőke István elnöklete alatt.

V. Nagy Sándor tagadta körömszakadásig, hogy ő a hivatalos eljárásában fardozó tisztviselőt sérteni akarta volna. A pénz alatt azt értette, hogy a városházára csak azért kell menni, hogy az adót befizesék. Három földmives volt a tanu, mind a hárman V. Nagy Sándor javára vallott s ezért nem maradt más hátra, minthogy a bíróság fölmentse vádlottat, a kinek a terhére különben Nagy László dr. kir. alügyész föllebbezést jelentett be.

Ezt az egész dolgot pedig azért közöltük, hogy a debreczeni rendőrségnek tudomás legyen róla, hogy Hajdu-Böszörményben milyen erélyesen vigyáznak arra, hogy a kertekben szorgalmasan hernyóznak.

— **Gyermek, mint vonatvezető.** Franciaország egyik városában történt, hogy mielőtt a vonatvezető az étteremben reggelizett, négy éves fiacskája fölmászott az állomáson indulásra készen álló mozdonyra. Elfoglalta apja helyét és a fojtó szelepet kinyitotta. A vonatvezető hallva a dolgot, kirohant, de a mozdony már nagy sebességgel rohant el. Az asszonyok és leányok siratták a szép szőke fiacskát, az

apa pedig, mint egy örült a haját tépte. Nem lehetett mást tenni, mint táviratozni állomásról-állomásra, hogy figyelmeztessék a veszélyre. Több bátor férfi megpróbálta a felugrást, de sikertelenül, mert a vasparipa borzasztó sebességgel haladt. Végre több mérnök és egy Wod nevű mozdonyvezető elébe ment a megszökött mozdonynak és a pálya egy emelkedő részén a mozdonyvezetőnek sikerült saját élete veszélyeztetésével a mozdonyra ugrani. Azonnal kieresztette a gőzt és a mozdony megállott. A kis fiu pedig büszkén ült apja helyén és a mikor le-emelték, büszkén dicselkedett, hogy ő is tudja úgy vezetni a mozdonyt, mint a papa.

— **A vóm-uram foga.** Az ungmegyei Csapról jelentik a következőket: Elborult, szomorú areczal jött haza Sárközy Béla államvasuti fűtőházi számellenőr.

— Fogfájásom örültté tesz. Debreczenbe kell mennem, kihuzatom a fogamat.

Csakugyan el is ment és napokig nem adott életjelt magáról. Felesége ijedten kereste Debreczenben, ahonnét azt az értesítést vette, hogy mindössze kis ideig látták. Tegnap kapott a halálra rémült nő Brémából táviratot. Ezt üzeni Sárközy a feleségének:

— **Hajóra szállottam. Amerikába megyek. Ne várj sohase haza.**

Anyósa a táviratban jelzett változhatatlan helyzetbe bele is nyugodnék, de veje véletlenül magához emelt egy 10 ezer frtos takarékpénztári könyvet s annak értékét fölvéve, az újvilágba vitte. Ezt szeretné a Sárközy anyósa viszontlátni.

— **Sáskajárás 1782-ben.** Magyarországon nagy sáskajárás volt 1782-ben. Egykori tudósító így ír e csapásról:

A nevezett évben Torna- és Gömörmegék területét lepték el a sáskák, még pedig őszkor, már a makk-érés idején, a mikor a kondák kint voltak az erdőben. Makk bőven termelt ugyan, de a disznók alig nyultak hozzá, mert a népség nagy öröme inkább a sáskát pusztították, sőt kitudták még a petéket is. A kozák kitűnően hízta a szokatlan koszon, igen elzsirosodtak, de a husuk mérges volt, úgy hogy a nép között valóságos járvány ütött ki. Végre is a hatóság kénytelen volt eltüntetni a sáskán bízott disznók ölését. Be kellett várni, míg a méreg megemésződik.

— **Gazdag cigány.** Nagy-Kőrösön meghalt a minap egy Farkas László nevű cigányprimás, ki tekintélyes vagyona tett szert a hegedűjével. Egyetlen leányának, egy kőrösi tanító feleségének száznegyven-ezer koronát hagyott örökségül.

x „A mi Jancsi nem tanult, azt János már nem tanulja!” fordított értelemben is helyes: A mihez Jancsi megszokott, arról János már le nem szokik. Jól fontolja meg tehát minden szülő, hogy milyen előnyös a gyermekeknek a mindennapi kávét olyképen elkészíteni, hogy testi fejlődésük elősegíttessék és a magas iskolakövetelmények által megfeszített idegzetüket és agyműködésüket csillapítsa, táplálja és erősítse. Ma már minden orvos igazolja, hogy a legjobb és legegényesebb kávéital, a melyet kedves kicsinyeinknek reggelire és ozsonnára adhatunk, a tiszta és erősen készített Kathreiner-féle Kneipp maláta-kávé, a melyet kedves kávé-illata miatt szívesen isznak. Virágzó külsőben és állandó egészségben nyilvánul hatása. — Kathreiner Kneip maláta-kávéja mindenütt kapható, nyitva azonban soha sem lesz árusítva, és a valódi csak az, a melyet az ismert Kathreiner csomagokban adnak.

— **Nagy Napoleon unokája.** Franciaország Bitz-Leroy nevű falucskájában kis gyermekek oktatásával tengeti életét egy Mesnard Charlotte nevű ráncosképu, görbehátú asszonyság, ki arról nevezetes, hogy unokája a nagy Napoleonnak. Atyja gróf Léon Plaigne Eleonóra grófnő törvénytelen fia volt. Plaigne Eleonóra tudvalevőleg Murat Karolina udvarhölgye volt és — a fáma azt rebesgeti, hogy egyszersmind I. Napoleon kedvese. Erre vall különben, hogy az újszülött törvénytelen gyermeknek grófi tituluszt adott a császár s miután Mária Lujzával egybekelt, gyakran a Tuillériákba hivatta és játszott vele. Utóbb, a római király

születése után letűnt a kis gróf csillaga. Kalandor vált belőle, örülten költekezett és elfecsérelte vagyonát, III. Napoleon uralkodása alatt belekeveredett a politikába s e miatt a császár száműzte Párisból. 1881-ben halt meg elhagyottan, szegényen Pontoise helységben.

Értekezlet a közvilágítás házi kezelése érdekében.

Debreczen, márczius 14.

Debreczen város egyik, ugyszólván legfontosabb közügye, a közvilágítás kérdése, a pénteken tartandó közgyűlésen nyer elintéztést.

Mint ösmeretes, az előmunkálatokkal megbízott nagy bizottság, a jog- és pénzügyi bizottság többsége, valamint a tanács többsége a Ganz és Társai, az u. n. Tröst által beadott r.-társasági formát ajánlják a közgyűlésnek elfogadásra. Ezzel szemben egy másik párt is van, mely a házi kezelést kívánja.

Ez a párt ma délután a Bika-szálloda éttermében népes népes értekezletet tartott melyen 67 bizottsági tag jelent meg.

A értekezletet Szabó Kálmán, a kereskedelmi és iparkamara elnöke nyitotta meg. Röviden ismertette a közvilágítás történetét két év óta, vagyis azon időponttól, mikor a közgyűlés 7 szótöbbséggel elvetette a tanács azon javaslatát, melyben azt ajánlotta, hogy további 35 évre kössék meg a szerződést az augsburgi légszesz-társulattal.

Majd rámutatott arra, hogy a tanács akkor tévedett, mert a jelenlegi ajánlattevők — közöttük az augsburgi is — beigazolták, hogy az akkor megkötött szerződés a városra nem lett volna előnyös. Azt látja, hogy a mai ajánlatok és az akkori között mintegy 2 és fél millió különbség van. Kedvezőbb megoldást a közvilágítás ügyében, mint a házi kezelést, nem lát. Nem engedheti ki a város kezéből a hasznót, nem engedheti, hogy az idegen vállalkozónak jusson. Azért hívták egybe a bizottsági tagokat, hogy mondják ki a házi kezelést s fogadják el erre nézve előterjesztendő határozati javaslatot.

Király Ferencz dr. felolvassa a határozati javaslatot, melyet elfogadásra ajánl.

A javaslatához hozzászóltak Kiss Albert, Komlóssy Arthur főjegyző, ki a tanács kisebbsége által benyújtott javaslatot az előterjesztett határozati javaslattal kéri összeegyeztetni. — Oláh Károly, Komlóssy Dezső, Bészler Károly, Balkányi Miklós, Nagy Zsigmond, dr. Kemény Mór dr., kik mindnyájan elfogadják a határozati javaslatot.

Végül elnök kimondotta, hogy az értekezlet egyhangulag elfogadja a tanács kisebbségének javaslatával összeegyeztetett következő határozati javaslatot:

Határozza el a törvényhatósági bizottság, hogy az 1901-ik évi január 1-ső napjától kezdve a gázvilágítást házilag kezeli és a fennálló szerződés 31. §-a szerint a gépgyárat mindenhozzátartozó s a gázvilágításhoz szükséges felszerelvényekkel együtt 12,5000 o. é. frtért tehermentesen átveszi, a gáz előállításához, tisztításához és a felszereléshez szükséges anyagkészleteket becsár vagy vételár szerint külön fizeti.

Határozza el egyidejűleg a törvényhatósági bizottság hogy:

1. Ezen határozatát az augsburgi légszesz ipartársulattal azonnal közölje.

2. A légszeszgyárat s annak tartozékait a város másnemű vagyonától teljesen elkülönítve kereskedelmi alapon és eljárás szerint kezeli.

3. A légszeszgyár és üzem felügyeletére 7 tagból álló — közte 4 tanács tag — világításügyi bizottságot alakít a közgyűlés, mely közvetlenül a törvényhatósági bizottságnak lesz alárendelve. A világításügyi bizottságnak minden az ügyvezetés és kezelésre vonatkozó jelentése és javaslata a jog- és pénzügyi bizottság és a tanács véleményezésével terjesztetik a bizottsági közgyűlés elé.

4. A légszeszgyár átvételével valamint a kezelési szabályzat kidolgozásával a megalkotandó világításügyi bizottság bizatik meg, mely bizottság már ez alkalommal utasított, hogy a légszeszgyár átvételétől számított 90 nap alatt javaslatát a tanács útján mutassa be.

5. A légszesznek maximálisára már ekkor köbméterenkint 12 kuba állapították meg.

6. A villamosmű előmunkálatainak s azzal kapcsolatos összes tervek és költség számítások elkészítésével, beleértve egy villamos erőre berendezett ipari bérnyhely felállítását is — valamint a légszeszgyár és világítási körzet kibővítésének esz közlésével s a légszeszgyármű állandó házi kezelése terveinek 1901. december 31-ig leendő elkészítésének s mindezeknek javaslatilag leendő előterjesztésével ugyancsak a világítási bizottság bizatik meg.

7. A légszeszgyár átvételéért fizetendő 250.000 koronának s a beesár vagy vételár megtérítése mellett átveendő tárgyakért fizetendő összegnek és más szükséges befektetéseknek fedezésére szükségelt, együtt 300.000 koronának függő kölcsönként honnan való fedezése iránti javaslatlattal a városi tanács bizatik meg. Egyszermind a forgalmi tőkének a különböző pénztárakban 4. vagy 11. sz. alatt kezelt világítási pénztárból mindezen célra a rendelkezési alaptól 100.000 korona 1901. január január 1-én a világítási bizottságnak átadatik.

8. A világítási bizottság tagjai a jelen határozatnak belügyminiszteri jóváhagyása után a következő első közgyűlésen választatnak meg.

A határozati javaslat elfogadásával az értekez et véget éri.

SZÍNHÁZ.

Kuruczfurfang.

— Bemutató előadás 1900. márcz. 14. —

Tegnap este bérletszünetben — mely Debreczenben csaknem üres színházat jelent, — disz előadás volt nemzeti ujjáébredésünk 52-ik évfordulója előestéjén. — Az ünnepi nyitány és az alkalmi tabló után újdonságul került először színe ifj. *Bokor József* 100 arannyal jutalmazott eredeti énekes színműve táncokkal 3 felvonásban, melynek zeneköltője *Káldy Gyula*. Mielőtt a bemutatott műről és az előadásról íránk, azt akarjuk eldönteni, hogy színmű-e hát, mint a színlap jelzi, vagy pedig népszínmű, vagy történeti népszínmű, melynek személyei éltek, mint a *Falu rossza*. *Bátky Teresije*, vagy csupán a keret való a kurucz-világból s ebbe illesztette a szerző a soha nem élt egyéneket. Jó lélekkel mondhatjuk, hogy ifj. *Bokor Kuruczfurfang* ja nem énekes színmű, mert nézzük csak, hogy mi a színmű? Mely a dráma legelső, történetileg adott két főneméből: a szomorú- és vigjáték átmeneteiből és vegyítéseiből eredt. A tragikomédia helyére a szorosabb értelemben vett dráma: a színmű lépett, mely komoly, de nem siralmas végű s mely annyiban is tér el a szomorujátéktól, hogy a cselekvényben résztvevő egyének nem érznek át eget és poklot, mint a tragédia hősei, hősnői, kik a fentálló világrend lendítő kerekébe kapaszkodva, rommá lesznek, melyen a diadal zászlója lodog.

A színmű nem ilyen: az őszi ég bánatos, permetező esőt szitálgató arcához hasonlíthatjuk, melyen keresztül közbe-közbe a nap fénye éltetve ragyog s végre diadala lobogóját festi a felhő bánatát elsirt szemére. Ifj. *Bokor József* műve nem ilyen: nem komoly témát traktál komolyan cselekvő személyek közt, hanem az epizódok tarka serege teszi kedvelté s a mű célja, furfang-ja az, hogy hőstét győzelemre juttassa, ellenfelét pedig neveltség tárgyává aljassítsa saját felesége és a helyzetek komikumai által. Ezekből világosan kitűnik, hogy a *Kuruczfurfang* nem színmű, s annyival inkább nem lehet énekes színmű, hanem népszínmű, mely tárgyát s szereplő személyeit a népéletből veszi s azokat idealizálja.

Fősulyt fektet a népelet feltüntetésére s jellemzésére annak érzelmi világát is felöleli népdalok s más népeleti énekek, táncok alakjában. Ebben a légkörben élnek, mozognak, akarnak és cselekednek ifj. *Bokor* személyei, de nem ma, hanem a kuruczvilágban. Ami a népszínművet illoti, meséje a következő a legrövidebben: *Tetényi Gábor* kurucz kapitány (*Komjáthy J.*), együtt nő fel özv. *Beeskyné* (*F. Csigaházy Etel*) unokájával, *Ilonával*, kik egymást igazán szeretik s talán épen a nagy szerelem okozza, hogy mindketten szólanok maradnak lelkiük legforróbb vágyának felfedezésében. *Tetényt* a harcok elszólják, hova hazafiérzése és szabadságszeretete ragadja is s már holt hírét költik mindenfelé, melyet a bánatos *Ilona* (*Perényi Margit*) is elhisz s már *Beeskyné* oda is igéri *Ilona* kezét *Bögözd* *Lőrincznek* (*Sziklay M.*), midőn *Tetényi* megérkezik s megismerteti magát szíve választottjával; de ugyanakkor megtudja szerelmétől, hogy adott szó köti *Bögözd*hez. Ekkor pattan elő *Bedő István*, kurucz vitéz, felesége: *Bözszi*, kit furfangos észjárása még eddig soha sem hagyott eszerben. Ettől fogva a mesét végig ő vezeti s keresztülviszi tarka epizódok halmozását, hogy *Bögözd*it, — ál grófnéknak öltözve — magára bolondítja; de ez mind csak furfang azért hogy *Bögözd* elhidegültön *Ilonától* s jöjjön egy alkalmas pillanat, midőn feltárja, hogy utat enged *Teténynek*. ő pedig megelégszik a grófnéval is, kit dugszágnak hisz a látszat után.

Nagyon ügyesen vezetett bonyolítások és drámai érdekfeszítés után már megesküszik a grófnéval: de a ki csak talmi, mert saját felesége, kivel 20 évig élt. Ez a mese röviden. A szereplők mindnyájan a darabhoz méltóan játszottak, kinek-kinek szinte kínálkozik az alkalom, hogy tehetségét érvényesítse. Különösen kiemeljük *F. Kállay Lujzát*, kinek legjobb alakítása az idén a tegnapi darabban volt. Mellette *Komjáthy*, *Sziklay*, *Kiss Irén*, *Szaesvay*, *Rubos*, *Környei* és *Perényi Margit* nyújtottak teljesen összhangzatos alakításokat. **K. K.**

KÖZGAZDASÁG.

TŐZSDEI JELENTÉS.

— Távirati értesítés. —

Budapest, márczius 14.

Ertéktőzsde.

Kötetett	Kezdődött	1/2 1 órakor zárlat
	forint	forint
Buza áprilisra	7.53	7.55—7.54
Buza októberre	7.73	7.77—7.76
Rozs áprilisra	6.32	6.34—6.32
Zab áprilisra	4.95	4.96—4.95
Tengeri májusra 1900.	5.21	5.23—5.22
Repeze szept-re	12.55	12.50—12.65

Déli zárlat:

Osztrák hitelrészvény	752.—	kor. 60 fill.
Magyar	750 —	" 50 "
Osztrák-magyar államvasuti részv.	655 —	" 60 "

A határidő-üzlet.

Délutáni zárlat:

Osztrák hitelrészvény	752	kor 10 fill.
Magyar hitelrészvény	750	" — "
Osztrák-magyar államvasuti részvény	655	" — "

Délutáni zárlat 4 órakor:

Buza tavaszra	7.62—7.63
" őszre	7.83—7.84
Rozs tavaszra	6.38—6.39
" őszre	6.59—6.60
Zab tavaszra	5.01—5.02
Tengeri májusra	5.28—5.29
Repeze aug.—szept-re	12.75—12.80

DEBRECZENI VÁROSI SZÍNHÁZ.

Folyó szám 166.

Bérlet 140. sz. „B”

Csütörtökön, 1900. évi márczius hó 15-én,

Kuruczfurfang.

Népszínmű 3 felvonásban. Irta: ifj. *Bokor J.*

REGÉNY.

A csöndes lakó.

— Angol regény. —

Irta: *Pryce Richard.*

Fordította: *Karem.*

(Folytatás.)

3.

A férfi néha kocsit hozott és ilyenkor azon távoztak el, — szegény *Smithnek* kimondhatatlan keserűségére. Gondolatai a kocsi nyomában kalandoztak ilyenkor és egyre találgatta magában, vajjon hová mennek: színházba-e, vagy valami vendéglőbe? Igazán borzasztó volt szegény *Smithre* nézve. Pontosán tíz órakor aztán hallhatta a szemközti terrasse kapuzárának csattanását, és ha fölment ablakához, még láthatta a bájos alakot, amint felelőre lépett. Az ilyen kirándulások alkalmával azt is megfigyelte *Smith*, hogy a leány nagyon előkelően öltözködik; valóságos úri hölgynek látszik, gondolta sokszor magában.

Hanem azért minden érdeklődése dacára nem ismerkedett meg vele soha. Csak nézte, nézte és bámulta őt s a maga módja szerint nyugtalankodott miatta és igen-igen boldogtalannak érezte magát.

Es aztán egyszer csak meghalt öreg gazdája, a háztartás feloszlott, ő pedig esinos kis örökség birtokába jutott. Az öreg ur életében gyakran nyilvánította abbéli kívánságát, hogy komornyikja, ha ő meghal, vegye nőül a szakácsnét; mikor aztán a végrendeletet felolvasták és *Smith* megtudta, hogy mily nagylelkűen gondoskodott, azt hitte, kötelessége, hogy — bár esőppet se volt inyére — feleségül kérje *Long Zsuzsánát*. Ez örömmel mondott igent és csakhamar meg is tartották az esküvőt. Tökéjüknek egy részét azután egy kisebbszerű tengerparti kiránduló helyen épült ház vételére fordították azon szándékkal, hogy szobáiknak egy részét majd bérbe adogadják.

Mindez öt évvel ezelőtt történt s a esinos szobalány ugy el volt felejtve, mintha sohase látta volna. De volt annak a hölgynek, ki a szobák miatt beszólott, egész megjelenésében valami, a mi nagyon rá emlékeztette őt. Eltűnődött: vajjon most is Manton asszonynál van-e? — és újra sóhajtott egyet. Valószínűleg meghalt az öreg asszonyság azóta és ő valószínűleg.

— Miről gondolkozol? — kérde *Smithné* éles hangon.

Férje felriadt.

— Igazán, jóformán magam sem tudom. Azt hiszem, a miről az imént beszélgettünk; — arról a hölgyről, a ki a szobákat kivette.

II. A sárgahaju hölgy.

Este megérkezett *mrs. Fleming-Smithné*, szigorú bírálata dacára igen nyájasan fogadta és abbéli reményének adott kifejezést, hogy vendégük meg lesz lakásával elégedve. Theát és priritott kenyérszeleteket hozott fel neki s a tűz közelében egy kis asztalkára helyezte, azután utasítást kérve még az ebédre, visszavonult.

A *mrs. Fleming* nagy utazó ládája egészen eltorlaszolta a nappalija és hálószobája közt levő szűk kis folyosót. Nagyon nehéz egy láda volt ez. *Smith* segített a kocsisnak a nyirkorgó lépcsőn felvinni, ez mégis még külön hat penny borravalót követelt érte, mit az idegen hölgy szó nélkül ki is fizetett.

Smith jó jelnek tekintti azt, ha egy nő nem alkudozik a kocsisal.

— Hiszen csak nem pörölhet hat penny miatt. — veté *ellene Smithné* — kivált mikor ilyen nagy bárkáról van szó. Szeretném tudni, vajjon mi lehet benne.

Smithné mindig szokott érdeklődni a lakók ügyei iránt és így ezen észrevétele nem igen kelt figyelmet.

(Folyt. köv.)

Főmunkatárs: *Ujlaki Antal.*

Laptulajdonos: a *Csokonai-nyomda.*

58. vhsz.
1900.

Árverési hirdetmény.

Alólirt bírósági végrehajtó az 1881. évi XL. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a debreczeni kir. törvényszék 1899. évi 12833. V. számú végzése következtében dr. Magoss György ügyvéd által képviselt Szedlák és Vámos, debreczeni cézég javára néhai Kovács Lajos, volt h.-nánási lakos ellen 453 frt s járulékaik erejéig fogantatosított kielégítési végrehajtás után leoglalt és 1185 forintra becsült szódavizgyártó gép, szódavizes üvegek, kocsik, sertések, buza terményből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésen a h.-nánási kir. járásbíróságok V. 136/9. 1899. számú végzése folytán 453 forint tőkekövetelés, ennek 1898. évi szeptember hó 24-ik napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 46 frt. 59 kr. biróilag már megállapított költségek erejéig néh. Kovács Lajos, volt h.-nánási lakos piaci lakásán leendő eszközölésére 1900. évi március hó 23. napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is el fognak adatni.

Kelt H.-Nánáson, 1900. évi február 28. napján.

Muraközy Gábor
kir. jbirósági végrehajtó.

**Naplók,
Főkönyvek,
Ténytárkönyvek,
Folyószámlakönyvek,
Lejárati könyvek,
Előjegyzési könyvek,
Bevásárlási könyvek
Másolókönyvek**

legelőssbb beszerzési forrása
a Csokonai-papirkereskedés
Kossuth-utca 13.

Arany érem!

Arany érem!

Kárpáti mellszörp

Köhögés ellen

mell- és tüdőbetegek részére.

Ezen szörp mell- és torok-bajoknál, elnyálkásodás, rekedtség, idült hurut, inger és számarköhögés, nehéz lélegzés, tüdővész, továbbá általános és gyomorgyengésnél legjobb sikerrel használtatik.

A mellszörp gyermekeknek is adható.
Egy nagy üveg ára 1 Korona 60 fillér,
egy kis üveg 1 Korona.

Kárpáti mellpasztillák.

Ezen pasztillák a Magas-Tátrán található gyógyfüvek- és gyökerekből készülnek, szintén legjobb sikerrel használtatnak a fentebb felsorolt betegségeknél. Egy doboz ára 50 fill.

Kárpáti meltea.

Egy nagy csomag 50 fill., egy kis csomag 40 fillér. Szintén kitűnő sikerrel használtatik a fentebb felsorolt betegségeknél.

Valódi minőségben kapható a készítő Molnár Lipót gyógyszerésznél Kassán, Debreczenben: Tóth Béla gyógyszerárában (Tisza-palota), G. Roohlik Arthur főter 2144. Dr. Rothsohnék V. Emil, Mihalovits Jenő gyógyszerárában.

Szőlővessző-eladás.

A méltóságos gr. Degenfeld József és dr. Balkányi Miklós urak tulajdonát képező

Erzsébet szőlő-telepen

az alább jegyzékelt kiváló minőségű, tökéletesen fajtiszta szőlővesszők tavaszi szállításra eladók.

I. Gyökeres:

Olasz rizling . . . . . 86000 drb.
Kadarka . . . . . 50000 "

II. Sima:

Olasz rizling . . . . . 150000 drb.
Kövi dinka . . . . . 90000 "
Opotó . . . . . 20000 "
Nagyburgundi . . . . . 50000 "
Kadarka . . . . . 80000 "
Fehér chasselas . . . . . 20000 "
Zöld silváni . . . . . 10000 "

Bővebb felvilágosítást nyújt

az Erzsébet szőlő-telep
kezelősege.

Iroda: Debreczenben, Kossuth-utca 32. sz.

Csak ezen védjeggyel valódi.

Utánzások miatt nagyon ügyeljünk

SCHAFFER ROZA névre.

Szépség gazdagság!

Szépség hatalom!

Ezt a legdrágább kincset megszerezhetni eddig csakis a

Mme Rosa Schaffer

szerb kir. udv. és kamarai szállítónő, Bécs, I., Graben 14. által föltalált és használt szépítő szerek által sikerült.

Poudre ravissante cs. és kir. kiz. szab. Minden hölgynek, ki egyszer próbálta, nélkülözhetlen: a bőrt vakító, fehérré varázsolja és pompás zománca alatt a bőrkiütések, anyajegyek és himlőhelyek is eltűnnek. A ráncokat és redőket kisimítja, a káros szépítőszerek által kitérített likaokat összehuzza és az arcnak üde, rózsás fiatal színt kölcsönöz. Ez az egyetlen puder, melynek használata után mosakodni lehet anélkül, hogy szennyezés hatása a bőrről eltűnnék. Egy doboz ára 2 frt 50 kr. és 1 frt 50 kr.

Crème ravissante évtizedekkel fiatalít, a bőrt ruganyosan és simán tartja, estőnkint minden hölgynek használnia kellene. Egy téglgy 1 frt 50 kr.

Eau ravissante megőrzi a bőr üdőségét, erősíti és a legkitűnőbb, biztos hatású tolett-víz. Egy üveg ára 2 frt 50 kr.

A Ravissante crème, puder és víz az 1897. évi Párisi és londoni nemzetközi kiállításon nagy arany díjakkal jutalmazták. Minden hölgynek, aki redőtlen, márványfehér homlokot akar, legjobban ajánlható a cs. kir. szab. homlokkötő darabonként 1 frt 50 kr. és „Savon Ravissant” kiváló szépségzappan hölgyek és urak részére darabonként 50 kr. Schaffer Róza asszony visszavarázsolja az 6 „KINOIR”-jával minden megőszült hajnak ifjúkori színt, a legpompásabb szőket, a legragyogóbb gesztenyebarnát, a bársonyszerű feketét. A „KINOIR” egyszeri használata elegendő, hogy a szín örökre szőke, barna vagy fekete maradjon. Semmiféle mosás sem képes az elért színárnyalatot eltávolítani és a fejbőr tiszta fehér marad. Egy doboz ára használati utasítással együtt 1 frt 50 kr. és 5 frt. Valamennyi készítményem csodálatos hatásáért teljes kezeséget válllok. Számtalan elismerő és köszönőirat betekinthető a legmagasabb körökből és csak diskreczió miatt nem közölhetők. 930-100-13

Központi raktár: Rosa Schaffer Bécs, I., Kohlmarkt 6.

Hirdetések

a legjutányosabb árban felvételnek kiadóhivatalunkban

Kossuth-utca 13. sz.